

ORSZÁGOS RENDŐRFŐKAPITÁNY

1139 Budapest, Teve u. 4-6.
1903 Budapest, Pf.: 314/15.
Tel: (06-1) 443-5573 Fax: (06-1) 443-5733
IRM: 33-104, 33-140 IRM Fax: 33-133
E-mail: orfkvezeto@orfk.police.hu

Szám: 29000/105/1082/ /2009. RP.
intézkedés

Tárgy: alapvető jogot sértő rendőri
elleni panasz elbírálása

H A T Á R O Z A T

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdésében biztosított jogkörömnél fogva, szám alatti lakos) panaszos képviselőjében ügyvéd által benyújtott panasz tárgyában folytatott eljárás során – figyelemmel az Rtv. 93/A. § (7) bekezdésére, továbbá a Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Panasztestület) 275/2009. (IX. 16.) számú állásfoglalása megállapításaira – a rendőri intézkedés elleni panaszt az előállítás jogalapja tekintetében

e l u t a s í t o m,

minden egyéb tekintetben a panasznak

h e l y t a d o k.

A határozat ellen az Rtv. 93/A. § (9) bekezdése alapján – figyelemmel a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 100. § (1) bekezdésére, valamint a 109. § (3) bekezdésére – fellebbezésnek helye nincs, annak felülvizsgálata közvetlenül kérhető a bíróságtól.

A keresetlevelet az Országos Rendőr-főkapitányságnál – a Fővárosi Bíróságnak címezve – a felülvizsgálni kért határozat közlésétől számított harminc napon belül kell benyújtani, vagy ajánlott küldeményként postára adni, illetve azt a fenti határidőn belül a Fővárosi Bírósághoz is be lehet nyújtani. (A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 330. § (2) bekezdése, 326.§ (7) bekezdése; Ket. 109. § (1) bekezdése).

A határozatot kapják:

- 1) ügyvéd, panaszos jogi képviselője
- 2) Független Rendészeti Panasztestület
- 3) Budapesti Rendőr-főkapitányság (BRFK) vezetője
- 4) Irattár

INDOKOLÁS

I.

A panaszos elmondása szerint apjával és egy ismerősével 2009. március 15-én, 13.10 óra körül gyalogosan közlekedett a Budapest, XIV. kerület Olaf Palme sétányon a Hősök tere irányába, ahol a Magyar Gárda rendezvénye zajlott. A helyszínen szolgálatot teljesítő rendőrök a panaszost és apját – az intézkedés okának közlése nélkül – igazoltatták, majd ruházatukat és csomagjaikat átvizsgálták. Az átvizsgálás során mindent rendben találtak náluk, majd közölték velük, hogy távozhattak. Az intézkedést követően még öltözködtek, hogy elindulhassanak a Hősök tere felé, amikor ismét intézkedés alá vonták őket a rendőrök. A panaszost – és apját – az előállítás okának közlése nélkül a Budapest II. kerület Gyorskocsi utcai rendőrségi fogdára szállították.

A panaszost a fogdán megbilincseltek, apjával nem beszélhetett, nem mozoghatott szabadon, nem értesíthette hozzátartozóját, és jogi segítséget sem kérhetett, bár ezt az igényét többször jelezte. Ezután a panaszost egy falhoz állították – szerinte hosszú időn át –, és sem a mellékhelyiségbe nem mehetett, sem inni nem kapott. A panaszos sérelmezte azt is, hogy nem maradhatott apjával egy helyiségben. Ezek után lekamerázták a panaszost, és megbilincselte kézzel kellett a kamerába mondania az adatait. Orvosi vizsgálatra is sor került, melynek során egy függöny mögött meztelenre kellett vetkőznie, testüregét átvizsgálták. A panaszos állítása szerint több mint 12 órán át tartották fogva.

A panaszos jogi képviselője útján a rendőri intézkedés miatt 2009. március 23-án panasszal élt a Független Rendészeti Panasztestületnél (a továbbiakban: Panasztestület). A panaszában az előállítás jogszerűségét és annak körülményeit sérelmezi.

II.

A lefolytatott vizsgálat során a rendelkezésre álló iratok – előállítás végrehajtásáról szóló rendőri jelentés, parancsnoki vélemény és kivizsgálás, jelentőlap a rendezvényen végrehajtott előállításról, meghallgatási jegyzőkönyv, határozat szabálysértési bírságról, igazolás személyi szabadság korlátozásáról, valamint az ügyvel kapcsolatos egyéb dokumentumok – alapján az alábbiak állapíthatók meg.

Budapest rendőrfőkapitánya 01000/12945/2009. ált. számú egyedi utasításával 2009. március 14-én 00.00 órától 2009. március 16-án 08.00 óráig Budapest teljes területére fokozott ellenőrzést rendelt el, tekintettel arra, hogy több demonstráció megtartását jelentették be, melyeken jelentős számú ember részvétele várható. A szűrőpróbaszerű igazoltatást, valamint ruházat és csomag átvizsgálást foganatosító rendőrök a fokozott ellenőrzésről szóló egyedi utasítás alapján teljesítettek szolgálatot az intézkedés helyszínén.

A panaszost a rendőrök szabálysértés gyanúja miatt 13.10 órakor igazoltatták, ruházatát és csomagját átvizsgálták.

A BRFK Bevetési Főosztály Őr-Kísérő Osztály beosztottai rabszállításra rendszeresített szolgálati gépkocsival előállították a Budapest II. kerület Gyorskocsi utcai rendőrségi fogdába, majd ott sérülés és panaszmentesen átadták. Az előállítás során kényszerítő eszköz alkalmazására nem került sor. A panaszos ellen szabálysértési feljelentést tettek.

A panaszos előállításának 2009. március 15-én, 13.10 órától kezdődő 8 órás időtartamát az illetékes rendőri szerv vezetője a 01110/505669/2009. id. számú határozatával 4 órával, 2009. március 16-án 01.10 óráig meghosszabbította.

A fogdában 18.27 órától 19.25 óráig megtörtént a panaszos meghallgatása, majd az I. fokozatú eljáró szabálysértési hatóság – a BRFK XIV. kerületi Rendőrkapitányság – határozatot hozott a rendzavarás szabálysértés elkövetése miatt. A Panaszos figyelmeztetésben részesült. A határozatot, valamint az előállítás időtartamáról szóló igazolást, a panaszosnak átadták. Az előállítás 13.10 órától 00.45 óráig tartott.

A 17040/501934/2009. id. számú rendőri jelentés szerint a panaszossal szemben az Rtv. 29. § (1) bekezdése¹, 31. § (1) bekezdése alapján személyi szabadságában korlátozott személy ruházat- és csomagátvizsgálására², valamint a 33. § (2) bekezdés f) pont második fordulója³ alapján az igazoltatására és az előállítására került sor. A parancsnoki vélemény és kivizsgálás megállapítása szerint a rendőri intézkedés jogszerű, szakszerű és arányos volt.

III.

A panasz és a rendőrségi okiratok alapján az alábbi tényállást állapítottam meg a döntésem alapjául.

A panaszos elmondása szerint apjával és egy társával 2009. március 15-én, 13.00 óra körül gyalogosan közlekedett a Budapest, XIV. kerület Olaf Palme sétányon a Hősök tere irányába, ahol a Magyar Gárda rendezvénye zajlott. A panaszos és apja arcát sállal eltakarta. A helyszínen szolgálatot teljesítő rendőrök a panaszost és apját – az igazoltatás okának közlése nélkül – igazoltatták, majd ruházatukat és csomagjaikat átvizsgálták. A rendőrök az intézkedést a Magyar Gárda által szervezett rendezvény rendezőinek kérése alapján a helyszínen tartózkodó századparancsnok utasítására foganatosították. A rendezők a panaszosra és apjára azért lettek figyelmesek, mert szerintük a két személy a rendezvény rendjét eltakart arccal meg kívánták zavarni. Az átvizsgálás során mindent rendben találtak nála és az apjánál, és továbbengedték őket. Az intézkedést követő kb. 15 perc múlva a biztosítás parancsnoka és a századparancsnok is észlelte, hogy a két férfi a felszólítás ellenére ismét eltakart arccal halad a rendezvény irányába. Ezután ismételt rendőri intézkedésre került sor, amelyet követően a panaszos és apja szabálysértés felszólítás utáni továbbfolytatása miatt 2009. március 15-én 13.10 órától előállításra került. A panaszost a fogdán 13.27 órától kb. 18.35 óráig megbilincseltek.

Az előállítás során a panaszos orvosi vizsgálata megtörtént, amely során friss sérülést nem találtak a panaszos testén.

A panaszost a vele szemben feljelentésre indult szabálysértési eljárásban az előállítás tartama alatt eljárás alá vont személyként hallgatták meg, majd – a panaszolt rendőri intézkedés ténybeli alapját képező cselekménye miatt – figyelmeztetésben részesítették

¹ **Rtv. 29. § (1):** „A rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani.”

² **Rtv. 31. § (1):** „Akivel szemben személyi szabadságot korlátozó intézkedést foganatosítanak, annak ruházatát a rendőr a támadásra vagy az önveszély okozására alkalmas tárgy elvétele végett, előzetes figyelmeztetés után átvizsgálhatja.”

³ **Rtv. 33. § (2):** „A rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, f) aki a szabálysértést az abbahagyásra irányuló felszólítás után is folytatja, illetőleg akivel szemben az eljárás azonnal lefolytatható, továbbá akitől tárgyi bizonyítási eszközt kell megszerezni, vagy elkobzás alá eső dolgot kell visszatartani.”

rendzavarás szabálysértése miatt. Az előállítás időtartamát az illetékes rendőri szerv vezetője 4 órával – 2009. március 16-án 01.10 óráig – meghosszabbította, majd 2009. március 16-án 00.45 órakor a panaszost szabadon engedték .

Figyelman kívül hagytam a panaszos azon állításait, hogy az előállítás során róla hang-, és képfelvételt készítettek, továbbá, hogy vele szemben az előállítás során a rendőrök udvariatlan, kultúrálatlan módon viselkedtek, mivel ezen állításaival ellentétben a Rendőrség hang-, és képfelvétellel nem rendelkezik, és a kultúrálatlan rendőri magatartást más bizonyíték nem támasztja alá.

A BRFK vezetőjének egyedi utasításában elrendelt fokozott ellenőrzés során a panaszos igazoltatása, ruházatának csomagjának átvizsgálása jogszerűen történt meg (lásd: 4. lábjegyzet). Hibáztak azonban az intézkedő rendőrök, amikor az igazoltatás és a ruházat és csomag átvizsgálás jogalapjaként tévesen nem a fokozott ellenőrzést⁴ jelölték meg, hanem csak az igazoltatás és a ruházat átvizsgálás fokozott ellenőrzésen kívüli törvényi feltételeire hivatkoztak.

A panaszos előállítására jogszerűen került sor, mivel a rendező szerv és a rendőrök biztonságra vonatkozó felhívásának nem tett eleget, ezzel szabálysértést követett el, és vele szemben az eljárás azonnal lefolytatható volt⁵.

Aggályos, hogy a panaszos mintegy öt órán keresztül történt megbilincselését megfelelő indokkal nem támasztotta alá jelentésében az illetékes rendőri vezető. A panaszos a Gyorskocsi utcai objektum épületében volt, szökésének reális esélye nem állt fenn. A panaszos az intézkedés megkezdésétől a fogdába történő kíséréséig együttműködést tanúsított. A fogdán történt bilincselés – tekintettel a hatályos törvényi rendelkezésekre⁶ – ilyen módon jogszerűtlen volt.

Szintén jogsértő volt az a körülmény, hogy az előállított személy hozzátartozóját vagy más személyt – akár jogi képviselőjét – nem értesíthette⁷.

⁴ **Rtv. 30. § (1):** „A Rendőrség a bűncselekmény elkövetőjének elfogása és előállítása, vagy a közbiztonságot veszélyeztető cselekmény vagy esemény megelőzése, megakadályozása érdekében a rendőri szerv vezetője által meghatározott nyilvános helyen vagy a közterület kijelölt részén az oda belépőket vagy az ott tartózkodókat igazoltathatja. „

Rtv. 30. § (3): „A Rendőrség a rendezvény, az esemény, továbbá a közlekedés biztonságát, a közterület rendjét veszélyeztető jogellenes cselekmény megelőzése, megakadályozása érdekében a rendőri szerv vezetője által meghatározott területre belépők és az ott tartózkodók ruházatát és járművét átvizsgálhatja, illetőleg az üzemeltető által előírt feltételek megtartását ellenőrizheti, a közbiztonságra veszélyt jelentő anyagokat, eszközöket lefoglalhatja, illetőleg azoknak a rendezvény, esemény helyszínére való bevitelét megtilthatja.”

⁵ **A szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény** 142. § (2) bekezdés *b*) pontja szerint, aki nyilvános rendezvényen a rendező szerv, illetőleg a rendőrség biztonságra vonatkozó felhívásának, rendelkezésének nem tesz eleget, rendzavarás szabálysértés elkövetése miatt ötvenezer forintig terjedő pénzbírsággal sújtható.

Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pont szerint a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki a szabálysértést az abbahagyásra irányuló felszólítás után is folytatja, illetőleg akivel szemben az eljárás azonnal lefolytatható, továbbá akitől tárgyi bizonyítási eszközt kell megszerezni, vagy elkobzás alá eső dolgot kell visszatartani.

⁶ **Rtv. 16. § (1):** „A rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége enélkül is biztosítható.”

⁷ **Rtv. 18. § (1):** „A fogvatartott részére biztosítani kell azt a lehetőséget, hogy egy hozzátartozóját vagy más személyt értesítsen, feltéve, hogy ez nem veszélyezteti az intézkedés célját. Ha a fogvatartott nincs abban a helyzetben, hogy e jogával élhessen, az értesítési kötelezettség a Rendőrséget terheli. Ha a fogvatartott fiatalkorú vagy gondnokság alá helyezett, haladéktalanul értesíteni kell törvényes képviselőjét vagy gondnokát.”

Ugyanakkor az a gyakorlat, hogy a panaszost apjától elkülönítve helyezték el az előállítás tartama alatt, a hatályos jogszabályi rendelkezéseknek megfelelt⁸.

A panaszos meztelenre vetkőztetése⁹ és testüregének átvizsgálása szintén jogszerűtlen volt, mivel az orvosi ellenőrzés is megállapította, hogy a panaszoson friss sérelmi nyom nem volt látható, és a panaszos maga sem tett erre utaló kijelentést. Ez alapján az orvosi vizsgálat szükségességét semmilyen körülmény nem valószínűsítette¹⁰.

A panaszolt intézkedéseknek abban az esetben lett volna helye – nemcsak a hatóság, hanem az előállított személy érdekében is (elsősorban azért, hogy önmagában, vagy a vele egy helyiségben elhelyezett személyekben ne tudjon kárt tenni) –, ha a panaszost őrizetbe vették volna. Jelen esetben azonban előállított személyről van szó: „a vizsgálat során megállapítást nyert, hogy a befogadásra vonatkozó jogszabályt tévesen alkalmazták a rendőrök.”

A belső vizsgálat során megállapított hibás intézkedések miatt fegyelmi felelősségre vonásokra került sor.

Figyelmen kívül hagytam továbbá a panaszos azon állítását, amely szerint az előállítása során nem engedték ki WC-re, és inni nem adtak neki, tekintettel arra, hogy a panaszos állításán kívül semmilyen adat nem áll rendelkezésünkre, amely alapján egyértelműen, megalapozottan lehetne ezen panasz vonatkozásában dönteni.

Az előállítás időtartama a törvényben megállapított tartamot nem lépte túl¹¹, arra a szabálysértési hatóság által lefolytatott eljárási cselekmények miatt volt szükség.

Mindezek alapján a rendelkező részben foglaltak szerint határoztam.

⁸ **A Rendőrség szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet** 51. § (1) bekezdése: „Az előállított személyt előállító vagy biztonságos őrzését szolgáló más helyiségben kell elhelyezni. Az azonos ügyben előállítottakat el kell különíteni. Az elővezetett vagy az 48. § (1) bekezdése vagy az 50. § (3) bekezdése alapján visszatartott személyt, ha az intézkedés sikeresen csak így hajtható végre, a Rendőrségen történő visszatartás idejére előállító helyiségben lehet elhelyezni. Ha az előállító helyiségben előállított, elővezetett vagy visszatartott személy van, gondoskodni kell az állandó őrzéséről.”

⁹ A BRFK Közleménye, http://www.police.hu/friss/BRF-20090318_90.html

¹⁰ **A Rendőrség szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet** 51. § (3):

„Az előállító helyiségben történő elhelyezéskor, az előállított, elővezetett, visszatartott személyt fel kell világosítani az intézkedés várható időtartamáról. Ruházatát át kell vizsgálni, és tőle el kell venni azokat a tárgyakat, amelyeket fogva tartáskor sem tarthat magánál. Nyilatkoztatni kell sérüléséről, esetleges panaszáról, szükség esetén orvosi ellátásban kell részesíteni.”

¹¹ **Rtv. 33. § (3):** „A Rendőrség az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja. Ha az előállítás célja még nem valósult meg, indokolt esetben ezt az időtartamot a rendőri szerv vezetője egy alkalommal 4 órával meghosszabbíthatja. Az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani.”

IV.

Fentiek alapján – elfogadva a Panasztestületnek a tisztességes eljáráshoz való alapjog, és az emberi méltóság súlyos sérelemére vonatkozó megállapítását – az állásfoglalásában rögzített következtetésekkel és megállapításaival minden tekintetben egyetértek.

Határozatom az alábbi jogszabályokon alapul:

- a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 330. § (2) és 326. § (7) bekezdése;
- a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 100. § (1) bekezdése, 109. § (1) és (3) bekezdése;
- a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 16. § (1) bekezdése, 18. § (1) bekezdése, 29. § (1) bekezdése, 30. § (1) és (3) bekezdései, 31. § (1) és (2) bekezdései, 33. § (2) bekezdés *f)* pontja és (3) bekezdése, a 92. § (1) bekezdése, a 93/A. § (7) és (9) bekezdései;
- a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet 51. § (1) és (3) bekezdései;
- a szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény 142. § (2) bekezdés *b)* pontja.

Budapest, 2009. október „ , „

Dr. Bencze József r. altábornagy